NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1788 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ HAI 22 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Báo ấy hàng ngày (Journal quotidien)	Người đem đến nhà	Chở xe chẳng thêm	Báo-chí Trung-Kỳ (Presse annamite)	Báo-chí Trung-Kỳ (Presse annamite)	Báo-chí Trung-Kỳ (Presse annamite)	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00	
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50	
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25	
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
1923
690

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

4e page

Cái lòng liêm-sỉ của người đời

Cổ-nhân có nói: Lễ-nghĩa liêm-sỉ là bốn cái dây to để dằng buộc lòng người trong một nước. Tây-triết cũng có nói: Trong cái thời buổi cạnh-tranh, duy con người thuần-khiết là có chân-giá trị, đáng được người ta tôn-sùng. Xem đó thì ra hiền-triết đông, tây, vốn lấy liêm, sỉ làm trọng, mà giá-trị một con người, kỳ-cương một gia-tộc, trình độ một xã-hội, quan-hệ đến liêm sỉ cũng to lắm thay.

Một người mà không có liêm-sỉ thì tư-cách đến đê hạ, một nhà mà không có liêm-sỉ thì luân-lý đến đảo-điên, rộng cho đến một dân-tộc một quốc-gia mà liêm-sỉ không còn, thì cái cơ diệt-vong cũng bắt đắc tử đó vậy.

Vậy thế liêm, sỉ là thế nào? Liêm nghĩa là có *tiết-tháo* thanh-cao, có tâm-thần trong-sạch; sỉ là có lương tâm sáng suốt, có chí-khí cạnh-tranh. Ta thường dùng hai chữ ấy để biểu-hiệu những cái tính chất hay, trái lại với tính tham-ô cũng tính tự-bạo. Tham-ô là những kẻ trong lòng chỉ chứa chất những hy-vọng tham-dục, trong trí chỉ chăng chịt những cơ trí tham lam; tự bạo là những kẻ trong lương-tâm đã bị những lòng gian-ác tiêu mòn, chí tiến thủ đã bị những tính biếng-lười đánh đổ. Nói gọn lại, những người có tính liêm, sỉ, những người không hy sinh nhân-cách để làm nô-lệ đồng tiền, trái thế là người tham, là người chịu đem hết trí khôn hết nhân đạo mà phá hoại mà ngâm ngầm, để theo cái chủ-nghĩa duy vật. Người trí sĩ là người có kiên-tâm nghị-lực, có tư-cách đủ làm người, có lòng tiến-thủ hăng hái, có tâm lương tri vững bền, trái thế là người tự-bạo, là người mất dạn mày dày, hoặc lẻ đại hết cả não-lực về vật quan, hoặc cam chịu đặt cái thân mình vào bực hèn kém. Người ta ở đời không mấy kẻ là không có liêm-sỉ, người ta ở đời, lại không mấy kẻ là khỏi có lúc tham vọng tàng tâm. Song, sở dĩ cái liêm-sỉ ở con người mà còn, là vì cái tâm lương-tri của con người rõ ràng, cái liêm-sỉ ở con người mà mất, là vì cái lòng tham dục của con người thắng đoạt. Cái liêm-sỉ là thiên-tính, mà cái sở dĩ mất liêm-sỉ là bởi nhân-dục không bờ. Tham dục thắng thì liêm suy, lương tâm mờ thì sỉ mất; ở những kẻ đi được bước đường trần để dãi, thì liêm-sỉ có nhiên dễ bảo-toàn, ở những kẻ gặp những khi thời thế khó khăn, xô đẩy nhau trong đám chông gai, trí trục nhau vào vòng tài lợi, thì cái liêm-sỉ hỏ để mấy kẻ giữ được vững vàng, mà liêm-sỉ không giữ được vững vàng, tức là cái cơ hèn nhất tự ở ở đó. Vậy nay đương lúc sóng gió cạnh-tranh dữ dội, lấy thân một con người lênh-đênh nhỏ mọn, mà cầm vững được cái tay chèo liêm-sỉ chẳng cũng khó phải nên cỗ mà cầm cho vững, lựa cho ngoan, nếu đương lúc sóng dữ gió to, mà buông phăng tay chèo khó-nhọc kia, để nhảy lên lưng con cá sấu, hay mặt đồng bèo trôi, là những cái táng-sỉ thương liêm thì người sẽ không thành người nữa đó.

Ô! những cái dục-vọng quái ác nó làm cho người ta mất cả cái bản lai-diện mục, để sa vào con đường tự-ô, tội-lệ, ở trên thế giới; trường còn dễ hơn là những con sương mù, những trận gió táp làm cho con tàu chở khách va vào tiêu-thạch, đắm xuống đáy nước, ở trên mặt đại-dương. Vậy thì muốn cứu cho những kẻ lạc đường đạo đức kia, trường ta cần phải lau sáng cái gương liêm-sỉ chói lọi rõ ràng, là cái hải-đăng, cái địa-bàu, cái hoa-tiêu để dẫn cho những kẻ mê-muội lạc loài ra khỏi những vòng thương liêm tàng sỉ vậy.

Ở trong xã-hội ta, nền đạo-đức tàn, cột dự-luận đổ, những tiếng đức-âm gọi cho người giữ lại cương-thường ít, những mối vật-dục rủ cho người sa vào tội-lệ nhiều. Cái gương liêm-khiết đã dường như bị khói ám bụi đen, mà cái lòng tự-ô của con người, rất dễ sai đường lạc lối. Trong bọn quốc-dân phần nhiều những tay tham nhũng, phần ban lừa thầy, một dân đục nước, tham vàng bỏ nghĩa, phá công ích riêng. Dân vì đó mà khốn-cùng, nước vì đó mà bần nhược, công thương vì đó mà thất-bại, phong-hóa vì đó mà tồi-tàn. Thật những việc tai nghe mắt thấy hàng ngày, thì cái liêm-khiết của người mình, hỗ như quét đất. Còn đến như tâm lòng tự ô, thì xem ra thật có sai lầm: Ông quan không hết chức trách, người học không thấy thành tài, công nghệ không được tinh lương, hạnh kiểm rất phần đê-mạt, luôn lọt nhục-nhã; xu xiểm dâm-ô; những điều ấy không thấy mấy ai cho là hà-sỉ. Đến như những điều phản nhiều người lấy làm sỉ, thì lại rất buồn cười: không khéo luồn lọt, không giỏi lấy tiền, đó là cái sỉ của quan lại! không được ăn ngon mặc tốt, không được xuồng ngựa lên xe, đó là cái sỉ của học-trò! không khéo điên đảo lật-lường đó là cái sỉ của nhà buôn! không biết giả dối lận-sống, đó là cái sỉ của công-nghệ! Ngoài ra cái sỉ như hạng ấy còn nhiều lắm, kể ra không xiết. Ta xem đó thì đủ biết cái lòng tự-ô của xã-hội, đã dùng nhầm nhận lẫn biết là chừng nào!

Thế nhưng thôi! việt nhiều chắc có kẻ mếch lòng, nói lắm cũng chỉ thêm vô-ích. Người trong một nước, xấu chàng hổ ai, quốc-dân ta mà có nhiều người vô liêm sỉ như kia, chính là cái xấu-chung cho cả nước. Vậy ta xin trung-cộc cùng người trong xã-hội: Người ta muốn là giống người tất phải có liêm sỉ! Đã có liêm sỉ song lại đứng nên liêm-sỉ xăng!

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 19 Janvier 1923

Nghị-viện đối với đảng Đại-đồng

Thủ-đản nghị-viện có hội-nghị một kỳ rất là náo-động, rồi đến phiếu bất cải quyền miễn truy-vấn của ông nghị-viên Cachin về đảng Đại-đồng.

Paris, ngày 20 Janvier 1923

Quan Toàn-quyền Picquet tạ thế

Quan nguyên Toàn-quyền Picquet tạ thế. (Trong điện-báo viết là M. Picquet, có lẽ là quan nguyên Toàn-quyền Piquet, ngài là quan Toàn-quyền thứ ba của xứ Đông-pháp, cầm quyền-chính từ ngày 31 Mai 1889 đến ngày 25 Juin 1891).

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 20 Janvier 1923

Hội đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi thường đã bàn tại tòa trị-sự. M. Barthou lại được tái cử. Việc trợ-cấp cho các chủ tàu nước Đức lại giao cho hội-đồng Bảo-chứng xem xét.

Kỳ nội-nghị sau sẽ xét về cái vấn đề triển hoãn trái khoản.

Cái vạn-18 bồi-thường tại nước Đức

Báo *La Liberté* có nói: Nước Đức trông rằng nước ấy cứ kháng-cự lại, thì sẽ làm cho ta phải chán nản, và làm nước Anh và Hoa-kỳ phải can-dự vào, nếu vậy thì nước Đức lắm lắm vậy. vì ta quyết chí thi-hành cho tới mục-đích, cũng như nước Đức quyết chí kháng cự lại vậy. Còn như nước Anh và Hoa-kỳ đã quyết chí đường như bị khói ám bụi đen, mà cái lòng tự-ô của con người, rất dễ sai đường lạc lối. Trong bọn quốc-dân phần nhiều những tay tham nhũng, phần ban lừa thầy, một dân đục nước, tham vàng bỏ nghĩa. phá công ích riêng. Dân vì đó mà khốn-cùng, nước vì đó mà bần nhược, công thương vì đó mà thất-bại, phong-hóa vì đó mà tồi-tàn. Thật những việc tai nghe mắt thấy hàng ngày, thì cái liêm-khiết của người mình, hỗ như quét đất. Còn đến như tâm lòng tự ô, thì xem ra thật có sai lầm: Ông quan không hết chức trách, người học không thấy thành tài, công nghệ không được tinh lương, hạnh kiểm rất phần đê-mạt, luôn lọt nhục-nhã; xu xiểm dâm-ô; những điều ấy không thấy mấy ai cho là hà-sỉ. Đến như những điều phần nhiều người lấy làm sỉ, thì lại rất buồn cười: không khéo luồn lọt, không giỏi lấy tiền, đó là cái sỉ của quan lại! không được ăn ngon mặc tốt, không được xuồng ngựa lên xe, đó là cái sỉ của học-trò! không khéo điên đảo lật-lường đó là cái sỉ của nhà buôn! không biết giả dối lận-sống, đó là cái sỉ của công-nghệ! Ngoài ra cái sỉ như hạng ấy còn nhiều lắm, kể ra không xiết. Ta xem đó thì đủ biết cái lòng tự-ô của xã-hội, đã dùng nhầm nhận lẫn biết là chừng nào!

Thế nhưng thôi! việt nhiều chắc có kẻ mếch lòng, nói lắm cũng chỉ thêm vô-ích. Người trong một nước, xấu chàng hổ ai, quốc-dân ta mà có nhiều người vô liêm sỉ như kia, chính là cái xấu-chung cho cả nước. Vậy ta xin trung-cộc cùng người trong xã-hội: Người ta muốn là giống người tất phải có liêm sỉ! Đã có liêm sỉ song lại đứng nên liêm-sỉ xăng!

Báo *Les Débats* nhân bình phẩm về lời của M. Rosenberg bá cáo khuyên nên kháng cự lại Đồng-minh có nói: Trong hạt Rhur đình chỉ không làm việc, thì kết cục chỉ hại cho nước Đức mà thôi.

Nhà điện-báo *Havas* có nói: đến ngày hôm thứ sáu mới rồi, thì ở các bả-cảng Duesebourg và ở Ruhrorht đã tịch-biên được 32 tàu than.

Đại tướng Dégoutte có bá cáo cho các viên chủ-nhiệm nhà Quốc-gia ngân-hàng nước Đức tại các xứ có trú-binh biết rằng các viên ấy sẽ có trách cứ về những tiền bạc để trong ngân-quỹ về quyền của các viên ấy.

Đại-tướng Degoutte có bá cáo cho các nhà quyền-binh nước Đức biết rằng các đạo trú-binh vẫn tiếp được lương thực ở hậu quân đem đến, chứ các đạo trú-binh không làm cho vị ấn thức đáng đắt để thêm lên được. Còn như trước khi có tổng lương thực, nhưng cũng chẳng có là bao. Đến nay số lương-thực bị tổng lại giảm đi nhiều nữa.

Vì các quan chức nước Đức kháng cự lại các nhà quyền binh Đồng-minh, nên có hai người phải tổng giam, và ba người phải trục xuất cảnh ngoại.

Các đại-biểu của nước Đức tại các tòa án Pháp-Đức không làm việc nữa. Vậy chánh-phủ Đại pháp lại ghi sự nước Đức dụng tâm trái nước về việc ấy, và sẽ thi-hành các phương-sách ổn-định trong tờ hòa nghị.

Tại các miền bị tàn phá

Hội đồng thành phố Chợ-lớn (Đông-pháp) đã cũng một số tiền là 75.000 quan để tu phục lại xã Lafleux (Arme).

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông-Âu

Nhân Lord Curzon có báo-cáo cho M. Barrère biết rằng hội-đồng sẽ xét về cái vấn-đề cương-giới nước Thổ tại Á châu, thì các báo-quán có nhắc lại rằng đường cương-giới của đất Syrie và nước Thổ hiện đã ấn định trong bản giao-ước Pháp-Thổ ký ở Angora rồi.

Nhà điện-báo *Havas* thì nói rằng tại cuộc hội-nghị giảng-hòa các phái-bộ nước Anh và nước Thổ không hề bàn rằng phải bàn lại tờ giao-ước Angora bao giờ.

Việc nước Hy-lạp

Chánh-phủ Hy-lạp định rằng các tài-sản của phế-vương Constantin lại hoàn về quốc-gia được quyền sở hữu.

Đồng-minh đối với nước Đức

Quan đại-sứ Đại-pháp tại La Haye đã giao cho bộ lục sự của tòa án liệt-quốc là đơn của Anh, Pháp, Ý, Nhật kiện nước Đức về việc tháng Mars 1921 các nhà quyền-binh nước Đức cấm không cho chiếc tàu W.m-bledon chở binh khí đi vào con sông đào Kiel.

Bordeaux, ngày 22 Janvier 1923

Tại Saint Pierre và Miquelon

Quan Thuộc-địa bộ thượng-thư A Sarraut đi kinh-lược ở Saint-Pierre và Miquelon đã khởi-hành trở về nước Pháp.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyền nữ-sĩ thi cúc thì bài ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước, tuỳ của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách tăng cận, rồi sau mới bàn đến việc điểm-duyệt. Vậy xin nói để các nghị biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XXXII

Từ khi cha mẹ sinh ra.
Nay xem vườn trẻ thật là vui thay.
Thưa mẹ ai đặt vườn này?
Vì sao mà đặt để ngày ngày chơi?
Ai làm nhà rộng thênh thơ?
Áo quần đâu sẵn mọi mùa?
Bánh quà đâu có người ân yếm cùng?
Cảnh đâu có cảnh le lăng.
Vườn tiên vườn phật ở trong cõi đời,
— Vườn này nuôi lấy giống người.
Quan trên đức phật trên trời giáng sinh.
Muốn cho loài giống nước mình
Như cây có gốc tốt xanh hơn rậy.
Muốn cho dòng dõi nước này.
Như hoa lắm quả tốt đầy về sau.
Giống người khỏe mạnh là đâu.
Mỗi người mỗi việc thịnh giàu vì đây
Ơn ngài bề rộng đất dày.

XXXIII

Trời nam đương buổi thanh bình,
Non sông gặp hội văn minh đương vừa.
Người trên kẻ dưới gần xa,
Cùng nhau gây dựng cơ-đồ mai sau
Trông mong vào bực thượng lưu,
Làm gương mô-phạm cho sau theo đòi.
Ra công khai-trí mọi nơi,
Làm phương tiến-đức cho người rõ ràng tiến.
Cải-lương hương,-tục vừa yên,
Đem ngay việc ấy Âu-trí-viên luận bàn.
Gió nam bay hãy trở Nam,
Tiếng chuông Trung-Bắc kêu ran trong ngoài.
Người Nam kẻ Bắc mọi nơi,
Góp tiền gây dựng lấy nơi rộng tiên.
Kẻ công đức ấy khôn đền,
Muôn đời ca tụng để truyền về sau.

Nói về tính-chất của dân-tộc Nhật-bản

Hằng ngày ta coi bức dư-đồ, nhìn qua đến một khoảng đất nhỏ nhỏ, khu khu ba cái đảo và rải rác bao nhiêu cái đảo con con, đó tức là nước Nhật-bản. Lấy cái địa-thế tưởng như không thành là một nước; thế mà lại chiếm được một cái địa-vị rất tôn-trọng ở trên hoàn-cầu ngày nay, trình độ văn-minh hầu đến cực-điểm, cái nguyên-nhân vì sao được thế, cũng là một điều ta đáng nên kể-cứu cho ra. Vậy nay ta hãy xét về một phương-diện cốt-yếu hơn hết là cái tính chất của dân-tộc ấy ra làm sao vậy.

Nước Nhật bản xưa kia vào thời-đại phong-kiến, chỉ một là một dân-tộc hăn khai mà thôi, về nước ấy lại ở riêng ra gì ra Thái bình dương-đối với các dân-tộc khác ít khi có tiếp-xúc cho nên người các nước ngoài đi phương đông hay phương tây đều không có ý chú-trọng đến. Từ đời Minh-trị duy tân quốc chính đổi mới, thì người các nước mới biết là có nước Nhật bản; kịp đến khi chiến-tranh với Nga và Trung-hoa, đều chiếm được phần thắng lợi, ấy từ đó mà một nước ở trong ba-mươi trong bể đông ấy nhỏ đầu ra giữ được ngay cái bá quyền ở trong Á-châu này, làm cho kinh động toàn cầu, khiến cho người các nước không được không công nhận là một nước cường-thịnh.

Dân-tộc Nhật-bản làm sao mà lại có được cái năng-lực như vậy? Cái vấn đề đó sau khi trận Nhật-Nga chiến-tranh, nhà-nhà các nước đều có bình-phẩm. Nhưng nói rất lại những lời bình-phẩm ấy chẳng qua chẳng biết ngoại xét ra hai cái nguyên-nhân này: 1° Biết phát huy cái văn-minh sẵn có; 2° biết thâu nhập cái văn-minh của Tây-dương.

Thực ra thì dân tộc Nhật-bản lúc còn ở vào cái thời-đại phong-kiến, thì cũng nhau theo giữ một cái chế-nghĩa tôn-công bế-quan, cái tinh-thần của quốc dân đã gần hầu vào cái cơ bại liệt; nói là văn-minh sẵn có, như lối dụ sĩ đạo thì lại là cái cơ đất nọa làm cho dân-tộc ấy phải thoái bộ đến; nếu hồng không sớm thâu nhập được cái văn-hóa Tây-dương thì cơ ấy cũng ngày càng thấp hèn rồi chứ còn đâu nữa. Vào cuối đời Đức-bình thuyền đến của bế, bách người Nhật phải mở cửa thông-thương, Nhật-bản lúc ấy còn bất đắc-dĩ mà phải khai phóng môn-hộ, nhưng từ ấy trở đi người Nhật đã lĩnh ngộ mà biết sự khai phóng là rất cần, nhờ đó mà thâu nhập được văn-hóa Tây-dương cực mau. Ấy đó là một cái tru-điểm tinh chất của dân-tộc Nhật bản vậy.

Từ thế-kỷ 20 này, người phương Tây bình-phẩm dân-tộc Nhật-bản càng ngày càng nhiều, nhưng cái đại-yếu thì có đấy điều sau cũng: 1° Ngoe-mạn vô-lễ mà lòng phục-thù rất bằng hái; 2° thân-bí mà thâm-trầm; 3° biếu hiệp mà đa nghi, 4° lòng địch-khái rất thịnh và lòng ái-quốc rất cao; 5° lương-thiện mà nhanh nhẹn; 6 siêng-năng mà có ý hào-hiệp v. v. . .

Người ta cho rằng: ngoe-mạn vô-lễ là cái tính chất di-truyền của dân-tộc Nhật-bản; tinh hay phục-thù và biếu-hiệp đa nghi, ở tự thân một cá nhân thì rất là có hại, nhưng cái lòng địch-khái và lòng ái-quốc thì có lợi cho nước ấy rất nhiều. Người Nhật-bản cái có đối với thế-giới không được nước nào thực được đem lòng tin yên, ấy cũng vì những cái tính chất ấy. Nhưng lại có người nói là dân-tộc Nhật-bản cái tính chất nhanh nhẹn và siêng năng, thì thế-giới đâu cũng phục là điều sở trường của họ rồi; chứ như nói là lành hiền và hào-hiệp thì có lẽ không tin được.

Người Tây-dương phê bình dân-tộc Nhật-bản, ở trước khi Âu-chiến thì chê là mà khen nhiều; nhưng từ sau khi Âu chiến thì lại chê nhiều mà khen ít, cái cớ đó có lẽ người thế-giới trong khi giao tế đã từng xét ra được cái tính chất của dân-tộc Nhật-bản ra làm sao đó chăng. Chẳng thế mà người ta đã gọi dân-tộc Nhật-bản là dân-tộc Nhật-nhĩ-man ở phương Đông, ta xem đó cũng có thể xét đoán được ra làm sao vậy.

Một nhà du-lịch phương Tây có nói: Nước Nhật-bản non xanh nước biếc, phong cảnh rất đẹp đẽ, thế mà lại hoa ra cái phong-cảnh đối người, khi mới thoạt trông đến đất nước bọ, thì tưởng chừng như trong đó có bao làm vẻ hạo cái khí tượng hòa-bình; thế nhưng không, ở trong đó lại thường ẩn phục cái sự khích biến và tai họa ngầm ngầm, nội bộ động-đảo, mãi đến hôm mồi ngày có đến hai lần. Nhà ấy lại nói: tính chất của dân Nhật-bản là cái tính chất cuồng nhiệt, lúc bình thường về sự thì coi bộ hiền lành mềm mỏng lắm; nhưng chợt gặp khi quyết liệt thì bỗng lên như núi lửa phun ra, rất là hiểm-ác.

(Còn nữa) X.

Một chiếc thuyền đắm chết mười lăm mạng

Lỗi tại chủ thuyền quá tham

Chiều hôm 16 Janvier mới rồi, có một chiếc thuyền đắm ở sông Bô, thuộc về bến Giang tỉnh Bắc giang, con sông Bô đã họp mà chở thuyền đắm nước chỉ nên có hơn một thước tây mà đến nỗi mười lăm người thiệt mạng; trong số 15 người kể chết oan ấy thì có 2 người có mang. Nói đến đây chắc độc-giả chưa rõ cớ gì thuyền đắm chỗ sông nhỏ mà nhiều người thế mà đến nỗi chết được người. Số là có mấy cái thuyền vận chở hành khách buôn bán chở ở bến Bô Lục-nam, kỳ giá ở bến Bô vẫn thường trông thấy những thuyền buôn lấy xếp các nọt chở vậy kín cả thuyền chỉ để hở có một lối chui ra ở đằng lái thuyền mà thôi, nếu bất hạnh có xảy ra sự hiểm nghèo thì người ấm ở trong thuyền chẳng khác gì nằm ở trong rọ, còn tránh sao cho khỏi chết được. Kỳ giá vẫn tính to và thường cứ đông lối, trông thấy thế vẫn thường lấy

Bến Giang cách bến Bò chừng 2 kilô-mét, lại còn tham đáp chở 15 bao thóc nữa, khi xếp xong thóc, thuyền vừa đẩy ra chỉ chao có một cái thì đắm, người ở trong thuyền lăng tăng, đàn-bà trẻ con không chui ra được, nên thuyền đắm con bé cả mười mấy đến nỗi 15 mạng con người phải thác oan, thương thay ! !

Lê-Thỗ.

Tin Nam-kỳ

Thực thà là cha quỉ quái

Một người Tây làm ở Ngân-hàng Anh « Kong-Kong Shanghai Bank » bỏ quên ở trên bàn giấy 720 đồng, khi trở lại thì số bạc ấy biến mất hết, Một người Khách cũng làm ở hãng ấy bị nghi-ngờ, đem hỏi thì chịu thú nhận là có lấy bạc ấy, xin khất mấy hôm sẽ đem trả.

Bia kỷ niệm các chiến sĩ Việt Nam

Tỉnh Biên-hòa đương sắp sửa làm hội lớn về dịp khánh-thành bia kỷ-niệm các chiến-sĩ Việt-Nam thác tại Đại pháp trong khi tranh-chiến. Lễ ấy định vào ngày chủ nhật 28 Janvier hội sẽ mở cả trên bến lẫn dưới sông.

Cá ăn-mạng

Đêm thứ bảy rạng mặt chủ-nhật, tức là đêm 13, 14, đáng Chasseloup-Laubat, có xảy ra một vụ sát nhân trong một nhà làm hàng thịt rất nên gớm ghê-sợ. Nhà ấy ở, trước thì Chàbà Chợ-đuổi, sau thì rạp hát. Hai người đàn-bà Tàu bị đâm chết hồi nào, còn người Khách-trú chủ nhà thì bị vít nặng đến đỗi là nói chỉ không đặng. Sáng ngày khi đem ra nhà thuốc-tây đặng đỗ rịt rồi chở vào nhà thương Chợ-quán, chẻ đi chưa tới nơi, đã tắt hơi.

Chẳng biết là quân gian hạ thủ hồi mấy giờ, duy biết lối ba giờ sáng, bà già ở khít vách nghe đứa nhỏ khóc ngất. Khóc rất lâu mà sao không nghe mẹ nó dậy cho bú. Bà-già cất tiếng kêu đôi ba lần, không nghe trả lời; vỗ vách kêu đôi ba hiệp nữa cũng không nghe ai cục cựa. Kêu rảng một lần chót nữa, bỗng nghe tiếng ten khách-trú chủ nhà kêu bà mà nói ở-ẻo từ tiếng rằng :

« Bà ôi, người ta vào lấy của và đâm chém tôi; bà làm ơn kéo giùm anh em tôi xóm lại cứu tôi cho kịp ».

Khi lính tuần cảnh chạy đến, thì thấy tên Khách trú nằm trần trường ở trên vũng máu; mình mẩy đầy những dấu dao chém. Từ trên tới dưới, trọt chục vết đao, vết nào cũng nặng nhứt là vết dao chém trên mặt, từ trán xuống con mắt, trúng thì bể óc, dưới thì lòi ruột. Hỏi thì tên khách-trú nói : « Người ta lấy của tôi ba trăm sáu chục đồng bạc rồi còn chém tôi ra thân thể nầy ». Còn đang nói thì đã chết. Quan tòa còn đương tra xét vụ nầy. Mấy người khách nghi tỉnh là có thủ oán với nhà người bị hại đã bị tống giam để tra cứu.

Do Thư-viện Quốc-gia Việt-Nam (Hà-Nội) cung cấp. Thư-viện Huỳnh Thúc Kháng chân thành cảm ơn Quỹ Học bổng Nhiều Đồng chí - Khuyến học Cộng đồng đã tài trợ để số hóa tài liệu này.

Sổ quyên cho Hội Việt-Nam Thanh-niên

Tổng Đông-lỗ : MM. Ng-Nhạ, Ng-Hàng, Đào-kim Bảng, Hoàng-Luộc, Ng-Kha, Ng-Liêm, Ng-Dương, Tạ-v-Định, Bùi-Nhiệp, Ng-Hảo, Phạm-Tương, Phạm-Thu, Ng Đồng, Phùng-Lương, Ng-Thiên Đào Trang, làng Xuân-chiểu 8 p 50 ; Dương-Uông, Ng-Vọng 0 p.60 ; cộng 9 p.10.

Tổng Yên-lạc : MM. Lê-Lan, Trần-phùng Lâm, Nguyễn-Thuyết, Kim-Tị 1 p.20 ; cộng 1 p.20.

Tổng Hồn-ngạc : MM Bùi-Tử, Ng-Kéa, Phùng-Chính, Ng-Khánh, Tạ-Hỏi, Lê-Ỷ 6 p ; Bùi-Mưng, Ng-Kỷ, Phạm-Cộc, Bùi-Cự, Phạm Ngoạn Ng-Tụng, Ng-Hiệu, Ng-Quyết, Ng-Lôi, Phùng-Nghi, Phan-Thúc, Ng-Giục, Ng-Thuyết, Phạm - Uyên, Vũ-Một, Vũ Trịnh, Tạ-Phúc, Bùi-Thạch, Tạ Gương, Vũ-Phúc, Kim-Huynh, Kim-Cơ 11 p ; cộng 17 p

Tổng Thư-xa : MM. Phạm-Khê, Ng Xuyết, Phạm-Đềm, Tạ Phúc, Ng-Kiều Lê Cơ, Tạ-Trung Ng-Toại, Lê-Dai, Ng-Long, Lê-Thục, Ng-Tiên, Kiều-Trâm, Kiều-Khai, Lê-Tung, Ng-Tác, Ng-Vĩnh. Đỗ-Sáng, Ng-Quế, Hoàng Giêu Ng Ngọ, Ng-Thiện, Lê-Hoè, Ng-Ngọc, Lê-Chỉ 12 p.50 ; Ng-Lênh 0 p.30 ; cộng 12 p.80.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Janvier này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f 80 và 7 f. 95 kể từ ngày 22 nầy

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 21 Janvier 1923.* — 3/. 58 85. — 5/ 1915 1916 76 85 — 4/, 1918 61.50. — 5 /. 1920 87 45. — 6/. 1920 87.52.

Một số báo riêng về Đông-pháp. — Bản-quán vừa tiếp được của phó Toán-quyền gửi cho một số báo « *La Vie technique et Industrielle* » tháng décembre có in riêng về Đông-pháp. Ở đầu trang có in tiểu-tượng quan Toán-quyền Maurice Long. vì việc soạn riêng số nầy là nhờ ngài đứng tên trợ và nhờ được các sở các ty trong qui-phủ giúp cho

Trong số nầy có đăng về sự mở mang cách giao thông, việc nông phố, rừng rú, kỹ-nghệ, việc dân lịch, việc khoáng-trương nền kinh-tế Đông-pháp cùng chức-trách của Kinh-tế cục ở Paris là thế nào. Ở trong lại có nhiều bức ảnh thuộc về phong cảnh và sự sinh-hoạt ở Đông pháp Thật là một quyển sách có giá-trị lắm.

Việc tổ chức thư viện thị hội hãy tạm định trích một khoản tiền nhỏ để thanh người chép những sách cũ của ta, như ở trường Bác-cổ bây giờ, vì những sách cổ ấy nhiều quyển không in mà nếu không giữ lại thì sau nầy sẽ mất hết.

Về việc Ấu-trĩ-viện thì ông tổng thủ quĩ trình rằng số tiền quyên thu được đến nay tổng cộng là 4113 đồng Ngoại tỉnh Hà-đông là nơi khởi-xướng trước nhất, các tỉnh nay đã đều dần mở được mấy nhà Ấu-trĩ rồi, như là Bắc-ninh, Hưng-yên, Hảidương. Quan Hội-trưởng nói rằng trong cuộc mở số các các hội tương tế ở Bắc-kỳ mà quan Thống-sứ sẽ cho phép nay mai thì ngài định xin cho phần Ấu-trĩ-viện một số là một vạn đồng, như vậy mới có tiền mà chi phí về Ấu-trĩ-viện, vì công việc phải làm sau nầy còn nhiều.

Trong kỳ hội-đồng ấy, quan Thượng Lê-trung-Ngọc có xin lập một ban canh-nông để khảo cứu và khuyến khích nghề nông nước nhà. Quan Hội-trưởng mới quan thượng Lê dự thảo chương-trình để sau sẽ đệ hội-đồng xét.

Khi Hội-đồng sắp giải tán thì quan án Phạm-hà-Bong lạh Bắc hạc, cũng có chào hỏi Khai-trí, có trình Hội đồng xin tưởng lệ cho việc làm sách nếu tỉ, vì ấn là một việc tối cần cho nòi giống được tráng kiện. Quan án Rong xin bỏ riêng về phần ngài một cái giải 50 đồng cho người nào soạn được một quyển nầu là mà hội sẽ công-nhận. Việc ấy nghe đâu hội không lấy làm hoan-nghênh lắm.

Thăng thưởng trong ngạch y-tế. — Ông Trương-đình-Tri thầy thuốc thi sai hạng ba, có Ý bằng khen thêm sĩ ở Đại-học đường nay được thăng thầy thuốc thi sai hạng nhì kể từ ngày 1er Janvier 1923.

Bản-quán có lời mừng quan nghè Trương-đình Tri.

Cần hai người vẽ ảnh truyền thần. Hỏi tại hiệu ảnh Thụy-ký, phố Cửa Đông, Hanoi. 3518

Cái độc-quyền nấu rượu ở Bắc-kỳ. — Ngày 21 Novembre 1922, ông Schrameck là nguyên-lão nghị-viên có hỏi quan Thượng-thư Thuộc-địa đến bao giờ thì cái độc-quyền được nấu rượu ở Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ bất bạn, mà khi hết bạn ấy rồi thì Chính-phủ Đông-pháp định cách thu thuế rượu ra làm sao và cái độc-quyền ấy nếu được gia hạn thêm nữa thì trước khi quyết-định có đem xét tại hai Nghị-viện hay không ?

Quan Thượng-thư đáp rằng v.ộc nấu rượu ấy đến ngày 11 Avril 1923 thì hết bạn, còn như cái lệ về sau thế nào thì quan Toán-quyền Đông-pháp đương xét, hễ định thế nào ngài sẽ đệ-trình quan Thượng-thư biết trước.

Một cái án xử tử. Một người lính tây tên là Marc ở Moncay vì phạm tội đâm viên Sen-đầm Claudot ở hạt ấy mà bản quán có nói trước thì đã bị tòa án binh thứ nhất xử tử trong kỳ hội-đồng trước. Vừa rồi tội-nhân có những án thì tòa Thượng-thẩm binh đã bác cái án ấy đi, giao cho Tòa-án-binh thứ nhì xét lại. Nay tòa thứ nhì cũng lại khép án xử tử như trước,

Tòa án Đại-hình. — Vụ án Đại-hình thứ nhất trong năm 1923 sẽ họp tại tòa án Hanoi ngày thứ hai 19 Mars hồi 8 giờ sáng.

Một người hành-khách tàu « Amiral Ponty » đi đâu mất. — Một người hành-khách là Mme Lemouel đi tàu *Amiral Ponty* ở Pháp sang, khi tàu qua Saigon thì không biết đi đâu mất. Các đồ nữ-trang của bà thì vẫn thấy còn ở trong phòng tàu ấy.

Ở Pháp sang. — M. Koch là biên tập tại tòa Đốc-lý Hanoi về Pháp nghỉ độ trước ; lần đi tàu *Amiral Ponty* sang tới nơi.

Hội trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Quan Thống-sứ đã ký nghị-định trích 2.160 đồng cấp cho Hội bảo-trợ các trẻ con Tây lai vô thừa nhận để trả tiền lương cho một bà đầm coi trường lưu học-sinh các con gái lại.

Thuyên chuyển trong ngạch Tư-pháp. — M. Ng-đức-Trác, thư ký hạng tư tòng sự tại phòng dịch án Hanoi đổi đi tòa án Hòa-giải Quảng châu-loan.

M. Cung-v-Phúc tức A-Phúc thông-ngôn tiếng Khách tòng sự tại tòa án Hòa-giải Quảng-châu-loan đổi đi tòa án Hòa-giải Nam-định.

Sở Công chính. — Các viên thư-ký trong ngạch Công-chính có tên sau nầy được ghi tên vào số tháng thưởng trong năm 1923 :

A. — Ban Hóa-xa

Thăng thư-ký thượng hạng ngoại hạng :

M. Cung-duy-Tâm.

Thăng thư-ký thượng hạng bang nhất :

M. Nguyễn hữu-Tuân.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng tư :

M. Trịnh-tá-Đoan.

Thăng thư-ký hạng nhất :

MM. Phạm nguyên-Hữu, Đỗ văn-Hanh.

Thăng thư-ký hạng nhì :

MM. Lê-văn Lan. Vũ-duy-Vân.

Thăng thư-ký hạng ba :

MM. Ng-kinh-Định, Ng hữu Lộc, Phạm-xuân Thông.

Thăng thư-ký hạng tư :

MM. Ng duy-Nguyên, Ng-huy-Quỹ, Trần-xuân-Bằng Đinh-ngọc-Am.

Thăng thư-ký hạng năm :

MM Ng văn-Liên, Trần-qui-Quỳnh, Ng-văn-Khang, Hoàng-v-Xuân đit Mai, Ng-văn-Lã, Phạm-v-Hiệp, Đinh-văn-Chúc, Ng-văn-An đit Biên, Huỳnhđắc-Du, Hoỳnh-v Can đit Ng v-Dua.

Tòa án Trừng trị — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau nầy :

Nhà Thanh-lâu lận thoả. — Tên Nguyễn-v-Thái, tức là Năm-Hoạt ở trong ngõ mới mở ở phố Thành có mở một nhà thanh-lâu lận thoả mà toàn đồ những con gái tự 17 cho đến 19 tuổi gá dạng nuôi làm con nuôi và con nhỏi, kỳ thực thì là để hiếm cho bạn làng chơi đề kiếm lợi. Hiện bắt được năm ả ở nhà tên ấy mà quan thầy thuốc khám phân nhiều là mắc bệnh. Tòa phạt tên Ng-v-Thái 40 ngày tù và 500 quan.

Chị em bạn bắt lương. — Hôm thứ năm 11 Janvier 1923 có Lê-thị-Bé 18 tuổi là nữ học sinh năm thứ ba ở trường Sư-phạm Hanoi được ra chơi phố, có mượn của cô chị em họ Uyển địa bạn học một chuỗi hạt vàng, khi trở về trường để gửi trả tử tế cho chị em bạn cất vào hòm. Đến hôm chủ nhật 14 Janvier, cô Phạm-thị-Uyển sắm sửa ra chơi, mở hòm lấy chuỗi hột đề đeo thì thấy mất, liền trình bà đốc học. Bà đốc hỏi tất cả chị em bạn học ở cùng buồng cô Uyển đều nói không biết. Sau tìm nghi cho cô Lê-thị-Bé, bỏi vận mất thì mới chịu thú trót mở hòm bên cạnh chị em bạn đem về đưa cho mẹ tên là Trần-thị-Thanh ở phố bàng Trống đem cầm lấy tiền tiêu. Vì cô Phạm-thị Uyển nghĩ tình bạn đến sách xin rút đơn không kiện nữa, nên Tòa lượng phạt cô Lê-thị-Bé 25 quan và người mẹ là Trần-thị-Thanh 16 quan. Việc này rất nên khen cô Uyển đã lấy lòng đại lượng mà đối với chị em bạn.

Vay tiền một cách ăn hiếp. — Tên Phạm-v-Ngô đã 6 lần can án rồi, một hôm vào nhà một người đàn bà tên là Ng-thị-Tư thấy có một mình ở nhà bỏi vay tiền. Người đàn bà ấy chối không cho vay.

Tên ấy liền giở dao ra dọa hễ không cho vay thì chém, rồi sấn đến gần khám trong mình có cả thảy 2 p. 60 lấy hết đi ra, người đàn bà ấy kêu rầm lên thì có người chạy đuổi theo bắt được. Tòa phạt tên Phạm-v-Ngô 25 ngày tù.

Tòa còn xử nhiều việc nữa, song toàn những việc tầm thường cả.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

MỚI XUẤT BẢN

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHẤT soạn

114 trang — giá 0$30

Ai muốn mua xin viết thư cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, 61-63 Rue du Coton Hanoi. 3520.

Thăng thư-ký hạng năm :

MM. Hồ-trọng-Hiếu, Ng văn-Thọ, Trương-mạnh-Chinh, Lê-trọng-Hiếu, Ng-trọng-Trn.

Thăng thư-ký hạng năm :

MM. Vũ-văn-Thinh, Ngô-Thọ.

№ 186 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : PHẠM-BÁ-CẨN

...Nhiều nhà có hai lối, một lối đi ra đằng Cung-thành, còn một lối thì đi ra mặt phố hàng-nong, hay là phố Tẻ-hoằng, hay là phố Chức-cẩm. Ta đưa họ vào lối nầy rồi ra đằng lối kia.

— Nhưng mà định vào nhà nào thì phải xem trước cho chắc chắn đã chứ.

— Để đang nghĩ.

Phán-kế bỗng reo lên rằng :

— Ta nghĩ ra rồi. Bây giờ mới nhớ ra, lặng yên ta nói cho mà nghe.

— Để xin nghe đây.

Phán-kế đưa mắt cho Quốc-vinh, Quốc vinh ra bộ hiểu ý.

— Ta có một ông bạn, thường khi ông vẫn cho ta mượn thìa khóa cái nhà, ông thuê ở phố Bò-đóe, cái nhà ấy có vườn rộng thông đến phía sau một cái nhà ở Ghe-vơ công-trường.

Ông thầy dòng nói :

— Được thế thì còn phải nói gì nữa. Cái nhà nào thế ?

— Một cái tiệm-quán cũng đắt hàng, treo cái biển Chân-dung Thánh-mẫu.

Ông thầy dòng nói :

— Cái hàng ấy thì để biết.

— Cái tiệm-quán đó có cửa sổ trông ra ngoài công trường. Lại có lối ra sân. Trong sân lại có một cửa mạch thông sang bên vườn cái nhà kia . .

— Hay lắm !

— Đem hai người tả chạy vào trong tiệm quán, rồi phải đứng chặn lấy cửa để cho họ thoát ra đằng sau vườn, và ra đằng phía Bò-đóe công-trường.

— Để cũng định như vậy, thưa Đại-kha. Đại-khà thật là một ông tướng giỏi, cũng như Đức-ông Thânvương vậy.

— Thúc-thúc đã hiểu chưa ?

— Thưa đã.

— Những quân tặc đảng của Thúcthúc bây giờ, thúc-thúc cần chừng độ bao nhiêu rượu để cho họ nồng say, bao nhiêu vàng để cho họ thích chí ?

— Ồ ! Sao Đại-khà lại dạy thế ! Ồ ! Nếu họ mà nghe thấy thì . . . Trong bọn họ cũng có một đôi người hay chấp-nhất lắm.

— Ta nói vậy nghĩa là phải làm cho họ không còn biết trời đất là đâu nữa. Bởi vì ngày mai ta sẽ vật nhau với nhà vua, mà khi ta đã vật nhau thì ta muốn vật lấy được. Thúc thúc đã nghe ra chưa ?

— Cẻ đó thì xin được . . . Thưa Đại-khà. Ngoại giả đại-khà còn có cái ý-kiến gì nữa không, xin khà-khà dạy cho.

— Đó thì lại là phần việc của thúcthúc.

— Vậy thì được, xin khà khà đưa cái tối bạc ra đây cho

— Quốc vinh ! Kiếm giao cho ông thầy dòng mười vạn lạng.

— Thế là hoàn hảo . . . Chu tất cả rồi, phải không ?

— Bẩm vâng.

— Đi cho may mắn nhé !

Quốc-vinh nói :

— Bẩm cụ lớn, nếu việc ấy mà tiết lộ ra, thì thầy trò ta đến mất đầu mất.

Phán-kế giận đỏ mặt tía tai, nói :

— Ở ! Quốc-vinh, nói dại nói dột thế. Anh nói cái điều anh thì có chăng, chứ cái điều tôi thì không khi nào lung lay được. Này, ông thầy dòng ơi ! cho cỏ là tiền cái rượu của chủ quán nhé.

Ông thầy dòng cười nhạt, rồi đáp :

— Rượu cũng vậy, mà nhà cũng vậy, tôi không dám so kè. Tôi đã có phương lược, tôi đã xin thưa như vậy mà, xin Đại-khà cứ để mặc tôi ra tay, rồi Đại-khà xem

— Làm thế nào mà báo cho tôi biết ?

— Ngay trong vườn nhà của ông bạn Đại-khà đó, để cỏ ngươichuyc sẵn, khi ấy sẽ xin cho trạm phi báo về Đại-khà biết. Nhân tiện, xin Đại-khà cho biết phương danh ông bạn đó là gì ?

Phán-kế lại nhìn Quốc-vinh. Quốcvinh bèn đỡ lời ông chủ mà rằng :

— Cái nhà đó thì dễ nhận ra ; Tênquán Chân-dung Thánh-mẫu ở đàng trước, giữa có cái vườn, cả xóm chỉ có cái vườn ấy mà thôi, cái nhà đó ở ngay phía đằng sau.

Được, tôi đi bảo cho quân lính biết.

Phán-kế nói :

— Quốc-vinh, anh đi với ông ấy, rồi kiếm tiền giao cho ông ấy nhé. Thong thả đã. . . Ông thầy dòng ơi ! Thế cái việc cướp tù này thì làm ra cái cách thế nào ?

— Một cách rất tự nhiên . . . Khởi loạn.

— Nhân cái việc gì mà khởi loạn chứ ? Bởi vì nhà vua mà đem treo cổ mấy v.ên Hộ-bộ lên như vậy, thì dân Ba-lê họ lại càng kính-phục lắm.

Ông thầy dòng nói :

— Tôi sẽ thu xếp . . .

— Phải, nhưng mà thu xếp không khéo thì họ đoán ra được.

— Không . . . Không . . . Tôi còn một cái ý kiến nầy nữa ; Tôi sẽ cho những quân của tôi reo lên rằng : Còn bề vạn tuế ! Còn bề vạn tuế ! Rồi sẵn vào những người làm bộ như là tức giận muốn sấn vào mà xé nhỏ ra vậy, bấy giờ mới thác cho họ ra, thế là êm chuyện.

Quốc-vinh nói :

— Ả ! Đó mới quả thực là một cái ý-kiến hay. Chà ! Chà ! Tôn-ông ơi, mai mà khéo thưởng tượng ra được những cái ý-kiến hay thế !

Ông thầy dòng tự đắc nói :

— Thưa nghị, thế mà tôi là bất nhược gia phong.

Phán-kế lắm bẩm rằng :

— Lão chưa !

Rồi Phán-kế lại nói :

— Hãy làm đi, nhưng mà đừng lưu huyết nhé !

Ông thầy dòng và Quốc-vinh hai người cùng nhau hăm-hở ra đi.

Từu-quán Chân-dung Thánh-mẫu

Hai giờ chiều ngày hôm sau, chưng đèn nến vận con người, xóm quanh hai cái cọc xe tứ, song song đựng ở trên Ghe-vơ công-trường, quay lưng về bên giáng-ngọn.

Sáng hôm ấy, bao nhiêu những quân át-đọe ở kinh thành Ba-lê, chạy khắp cả các đường phố trong thành, cho chí các xóm mạc ngoại ô, mà rao rầm lên rằng : « Thành-hoàng đã bị chỉ bắt hai đứa gian-thần hiệp-lại, vũ-lộng quốc pháp, lăng phí công-ngân, hại vật tán dân, tham tang hối lộ, đem ra xử tử tại Ghe-vơ công-trường, ấn đã định rằng : phạmdanh sẽ minh yết trên đầu cho công-chúng biết. »

Dân Ba-lê, đã được người trên cấp sóc đến quyền lợi cho mình một cách sốt sắng như vậy, nên không đám để thất lễ với quán thượng ; bỏ cả hàng cả họ, cả buôn cả bán, cả công ăn việc làm, lấp nập kéo đi, để tỏ chút tình biết ơn với vua Lê-ỷ thập-tê, khác nào những ông khách đi được chânnhân mới đến dự tiệc, thì phải đến ; không đến ấn e nên có điều khiếm nhã với chủ-nhân chăng. Cái tình hiếu kỳ của người Ba-lê lúy giờ thật là được mãn nguyện. Khi ấy thiên hạ đã biết tin rằng hai tên tội-nhân đã được giam tại ngục Vinh-xeu, rồi sẽ giải tự ngục Vinh-xeu ra pháp-trường chính pháp....

(Xem tiếp).

TRUNG BẮC TÂN VĂN

ĐỒNG-HỒ đeo tay kiểu mùa BỌC VÀNG, BẢO HÀNH 10 NĂM Máy chạy tốt,

Phòng Thương-mại Hanoi Haiphòng được gia hạn thêm ba tháng nữa. — Các ông hội-viên phòng Thương-mại Hanoi và Haiphòng đáng lẽ trong tháng nầy phải bầu lại một phần thì chỉ-dụ ngày 6 Décembre 1922 lại gia hạn thêm cho phòng Thương-mại Hanoi và Haiphòng đáng lẽ trong tháng nầy phải bầu lại một phần thì chỉ-dụ ngày 6 Décembre 1922 lại gia hạn thêm cho ba tháng nữa.

YÊN-THẾ

Nhiều trường. — Tổng Đào-quán gần làng Bồ-sơn, hiện đang có ba trường học. Xem ra dân hăng tổng có lòng hâm mộ việc học lắm. Mong rằng các tổng xung quanh đây mỗi được nhiều nhà học-đường cũng

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Các quí quan *mới tới*. — Chuyến tàu « *Hanoi* » đến bến sáng hôm 9 Janvier 1923 hồi 5 giờ, có quan thầy

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem hết thấy có đăng các hạch của bổn-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu khác.

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến ; Bán-hiệu định hiến các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-ĐÀO-MÌ-TỨU — TONIQUE TONKINOIS xuống mỗi chai 0$25 (hai hào rưỡi), chỉ tính có 2$00 (hai đồng) thôi !

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta thì hết hạn (du 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bán-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết mới số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người tìm đã tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay bỏ tên vào tết, hoặc thêm quá, không sao đọc được, khiến ra nhiều khi bản-quán không hiểu ai đã trả tiền.

Ngạch quan lại. — M. Trần-văn-Lợi, trí châu Hàm-yên (Tuyên-quang), được nghỉ ba tháng để đợi kỳ về hưu trí.

M. Hoàng-v-Quí hàm hàn-lâm điển tịch, bang tá Cẩm-khê, nay bổ tri châu hạng ba và bổ đi châu Hàm-yên.

Ngạch tùy-phái. — Những cựu-binh Trần v-Nghe và Phạm-Tân, đều được bổ làm tùy phái tại Phú-thọ.

Ngạch tuần cảnh. — Ng-v-Lâm, lính tuần cảnh tại Yên-bái, vì có lỗi nặng, bị bãi dịch.

Tiền trợ cấp. — Cấp 15 p. cho Ng-thị Quyên, quán làng Ngô-khê (Ninh-bình) là vợ góa người lính hạng nhì Ng-văn Hy, tạ thế ngày 25 Décembre 1922.

Cấp 10 p. cho Đinh-thị Biên quán làng Thượng-quán (Bắc-kạn), là mẹ người lính khố xanh Loi-v-Long, tạ thế ngày 11 Janvier 1923

Lại một hội Ái-hữu mới. — Ở Hà-thành lại sắp có một hội Ái-hữu mới là hội Ái hữu của những người Pháp, người Lai cùng những người Á-đông nhập tịch dân Pháp cả nam nữ để tại Đông-pháp, ngụ tại Bắc kỳ mà đã đúng 18 tuổi. Cái tên hội khi dài quá, chả ý hội nào là để tương trợ lẫn nhau.

Bí tín. — Có tin rằng đến ngày 25 này M. Ng văn-Pinh là thư ký sở Võ-tuyến-điện sẽ làm lễ thành hôn với cô Đào-thị-Tý ở phố hàng Giấy.

Vậy chúc mừng cô dâu và chú rể mới được bách niên giai lão.

Ô-tô dụng xe tay. — Tối thứ sau hồi 7 giờ rưỡi có một cái ô-tô trong có một người Tây ngồi ở đường Phủ-lỵ lên Hanoi, khi tới địa phận làng Mai-xá (Hà-đông) thì dụng phải một cái xe tay trong có một người con gái ngồi tên là Ng-thị-Nhàn 16 tuổi, Bị-thương mấy nơi, nhưng cũng không nặng mấy.

Súng bắn phải người. — Sáng hôm qua một cậu thiếu niên người Pháp tên là Guichard André đi bắn ở Tây hồ gần làng Sài thuộc tỉnh Hà-đông, bắn phải một đứa bé con lên 11 tuổi. Đứa bé ấy khiêng lên 6-tô đưa vào nhà thương chưa đến nơi thì đã chết. Việc ấy, tòa án đã xét hỏi.

Bị mẹ mìn chăng? — Ng-mậu-Lưu làm chauffeur, nhà ở đường Henri Rivière trình rằng con gái là thị-My lên 9 tuổi ở nhà đi đâu mất từ trưa hôm 19 vừa rồi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Được ra Bắc một chuyến không mất tiền. — Có một người cu-li ở Saigon ra gõ hàng ở tàu *Amiral Ponty* khi tàu ấy đậu tại bến Saigon, làm nhọc quá ngã ngay ở trong một cái buồng con ở dưới hầu tàu, mãi đến lúc tàu đã nhổ neo chạy ra khỏi ngoài khơi mới thức dậy. Một người thầy-thả trong tàu nghe tiếng gõ cửa rầm rầm ra mở buồng ấy thì mới biết.

Vậy người cu-li ấy phải đợi khi tàu *Amiral Ponty* chạy vô Saigon thì mới về được.

Một chú thả-quí thực thà. — Hiệu Khách Tong-Coy ở phố Khách có làm giấy kiện một người làm công cũng là Khách 29 tuổi, chiếm 18 vừa rồi đem cả số tiền 3002 p.36 là tiền hàng thu được ngày hôm ấy đi đâu mất.

SƠN-TÂY

Diễn thuyết. — Quan ba Paul Monet sẽ diễn thuyết ở Sơn-tây hôm thứ năm 25 Janvier này lúc 4 giờ chiều, để công-bố cho nhân-chúng biết chương-trình hội Việt-Nam thanh-niên mà nghị mới sáng lập ra ở Hanoi và lại đứng làm Quản-đốc công việc.

V. N. T. N. H. lai cảo

Đám cưới ở đây thì có lẽ khác hẳn các đám nơi khác. Lúc về nhà chồng, khi rửa tay rửa mặt thì bỏ mẹ chồng bỏ ít tiền vào thau nước để cho cô dâu bắt được. Họ làm như thế là có ý để ngày sau con cái được giàu có. Lẹ quá, không biết ai đặt ra lối lấy ?

Ở đây khi cưới có một điều đáng khen là không có lối chăng dây như mọi nơi, mà khi đi đường cô dâu chú rể không có ý thẹn thò gì cả mà cũng không che mặt như lối Hà-thành ta.

Ái-vân lai cảo

HƯNG-YÊN

Cũng mùa cưới. — Trong tháng một ta ở thành-phố Hưng-yên có nhiều đám cưới lắm.

Thượng tuần tháng một thì M Cả Bằng buôn bán ở phố Bắc-hòa đã đẹp duyên với cô Trần-bích-Lân ở phố Hậu-trường.

Ngày 27, bà Phủ Tôn đã làm lễ nghênh-hôn cho lệnh-lang là M. Tôn-thất-Thông, thư-ký sở Trước-bạ đẹp duyên cả-g lệnh-ái quan Tuần Vương ở Hanoi.

Cũng ngày hôm ấy ông Phong Thịnh cũng làm lễ nghênh-hôn cho lệnh-lang là M. Phan-thế-Roanh thư-ký sở Kinh-tế.

VIỆC KINH-ĐÔ

Say sản mà chết. — Sản là một vị ăn đỡ đói của kẻ nghèo, cho nên giá cực rẻ mà ở đâu cũng có bán. Vị ấy tuy ăn đỡ đói được, nhưng lâm lúa ăn phải loài sản độc thời say, mà cũng có khi say mà cứu được thời khỏi, lắm lúc cứu không kịp cũng đến phải chết. Vậy thời sản là một loài thực-phẩm có thể hại người, cho nên ăn nó rất nên cẩn-thận mà phải biết thứ sản rất khó phân biệt là thứ nào say thứ nào không.

Vừa rồi ở lối chùa Ông có nhà kia có đứa bé mới lên năm tuổi ăn sản mà say, cứu không kịp nên phải chết — Số là hôm ấy người mẹ nó đi chợ về có mua quà cho con, quà bánh của kẻ nghèo chẳng có gì cho sang quí, chẳng qua một cổ sản, một miếng dường đen là cùng. Thằng bé ăn hết cổ sản miếng đường rồi một hồi lại ăn cơm rồi đi ngủ.

Qua đến tối đêm thời nó đau đầu rồi chóng mặt, thời nó cứ nói với mẹ nó, nhưng hiểm thay, trời lạnh lắo đêm hôm, đàn bà nhác dậy, nghe vậy tưởng là vì thằng bé cảm mạo mà kiu đau, chớ nào ngờ là say sản, cho nên cũng đắp chiếu ngủ kỹ, lại bảo nó cứ ngủ đi, đến sáng mẹ sẽ mua dầu con xoa. Cách vài-giờ về sau thời thằng bé say quá nên phải ra bệnh tuổ tả, thời mẹ nó mới dậy, lúc bấy giờ vào khoảng ba bốn giờ sáng thuốc thang biết chạy vào đâu, nên con cũng thay khi biết là ăn sản mà say thời cứu đã không kịp !

Người Khách buôn vô lễ. — Tối hôm chủ-nhật 14 Janvier, hồi tám giờ có một đứa ông hoàng-thân đến mua hàng ở trong một cái tiệm Khách kia ở đường Paul Bert.

Đứa ông vào đó để mua hàng, khi đang lựa chọn một cái mão nỉ thời người Khách bán hàng đó lấy cái mão mà chụp trên đầu đứa ông một cách rất vô lễ, làm cho kẻ trưởng giả phải tức giận mà bắt 18 cách vô lễ ấy. Người Khách ấy đã không biết lỗi mình và đã không xin lỗi thôi chớ, lại còn trả lời một cách rất vô lễ, cho

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Cái họa được vàng chăng ? — Người xưa có câu : « Vô-cớ đắc thiên kim, phi đại phúc, tất hữu đại họa » nghĩa là vô cớ mà được một nghìn vàng thời chẳng phải là kẻ có cái đại phúc, ắt là kẻ có cái đại họa.

Cách vài hôm nay ở làng Ng.-Á có người đàn bà góa kia nhà cũng đã ăn, của tiền nhà cửa ruộng vườn cũng có đủ, nhưng lánh vẫn tham có thêm. Một hôm người ấy ra sau vườn lúc ban đêm trông thấy một vật gì to bằng cái chậu mà sáng lóa như lửa vừa lăng tròn mà đi trên mặt đất, thời sợ qua mà là hết mà trở vào nhà rồi thuật chuyện lại cho người nhà nghe, có người bảo đó là vàng, thường dưới đất có những khối vàng của người xưa chôn còn lại thường đến đêm thời vàng ấy hiện ra như thế ; rồi lại nói thì dụ như ở xứ nọ có một đôi bạn vàng đến đêm hiện ra đi ăn, lại có nơi kia có con rắn vàng thường đến đêm thời đi sáng cả một mé nhà, lại nói nếu gặp thời nên lấy vật gì ở-sẽ nêm nó thời nó không biến được mà phải hiện xuất nguyên hình.

Qua vài ngày sau lại một đêm nữa, người đàn bà ấy ra vườn lại trông thấy, mới vội về chạy theo rồi cầy cái quần mặc trong mình mà chụp lấy vợt ấy thời quả nhiên một khối cứng và nặng lắm. Chụp được thời thích chí quá, liền nín lặng lấy cái quần bọc kín rồi đem vào buồng gói cất kĩ chẳng cho ai hay.

Đến đêm sau trong lúc nửa đêm thời nhà mụ phát hỏa, tay trong con mụ đếm một tháng mà cháy như đốt rơm khô khoảnh khắc thời cái nhà cháy tàn, nhưng mụ chẳng có ý tiếc ; vì nghĩ rằng còn có khối vàng làm gì cho hết, ai ngờ khi lửa cháy tàn thời khối vàng cũng tiêu đi đâu mất chẳng phải cháy ra mà còn đó, mà lẽ đâu mà vàng cháy thành tro ?

Có lẽ đó là cái khối tự lai-hồn chăng, hay là hồn đá thạch tinh chăng, hay là vô ý để lửa cháy nhà chăng, hay là vì cái họa vô cớ đắc thiên kim chăng ? có lẽ ấy là cái khối tự lai hồn mà mụ hoảng hốt chụp phải hòn đá mà lầm là vàng, còn cái nhà cháy là vì một điều vô ý thôi phải.

QUẢNG-NGÃI

Con đường Quảng-ngãi Thu-xà. — Cũng vì mưa lụt liên miên mà năm nay con đường nầy hư hỏng quá, đá nổi bão đầy, chỗ sỏi chỗ sụp rất là bất tiện cho bộ hành, phi chỉ người chưa chịu cực mà thôi, còn người đi xe ngựa cũng không thú vị gì nói rốt lại đi cách gì cũng không thích cả.

Trừ con đường thiên-lý ra, thì con đường nầy cũng là một con đường lớn trong tỉnh Quảng-ngãi — Tau xe thường ngày bộ hành qua lại, mà gặp lúc nầy cũng là hết sức khổ. Mong rằng quan trên lưu tâm chiếu cố con đường nầy sức tu bổ lại cho kỹ càng đừng đá sỏi mà bồi đắp cho bên chịt, thế mới chịu nổi gió mưa chớ lắm phen tu bổ mà dùng đất bột hoặc cát thì có được bao lâu, chỉ một trận mưa to lại phải đi đời nhà ma vậy ; được như lời nguyện, thì hạnh phúc cho ta biết bao. Mong thay !

Một người bộ hành lai cảo

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 3$00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 3$00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 3$00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4$00

● Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Tin thêm thực. — Có tin rằng ông giáo Phan-đức-Thang sẽ sang thay cho ông Vũ-Tác, đốc học trường Trung-học ở Tchékam đổi về nước nhà.

山 KHƯƠNG-SƠN 姜

Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM

Hanoi, *n° 29, Rue de la Soie*, Tonkin

Bán-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các qui-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tỉ-tế. Có gửi hàng theo lối Hình-hóa giao-ngân (contre remboursement).

2098

BÁN ĐỒ VẬN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng hai tây 1922 mà không chuộc hay là không đổi vé, thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 6 tháng hai tây 1923, *(21 tháng chạp ta)* **8 giờ sáng.**

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phần (4/0).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo
DE GAILLANDE

2046

祥和裕 YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TELEPHONE N° 266

Có nhiều các qui khách các tỉnh viết thư về hỏi lấy échantillons về bốt mua hàng lắm. Vậy bản-hiệu xin trình để các ngài biết rằng hàng bản-hiệu chuyên chế các thứ hàng tơ như là : Gấm, vóc, nhiễu, đoạn, thượng hải vê các thứ kỷ niệm, v. v. có bán rất thứ hàng Bắc kỳ như là : the, nagăn, lĩnh, lượt, hàng, quế, v. v. vê các thứ hàng Saigon như là : Xoa-in, lãnh, trèm, rèm chân, lương, v. v. Những hàng nặng bản hiệu bán buôn cả, hay bé mấu buôn sẻ đi xin lại, hoặc mua nhiều sẻ đúng thì bản hiệu mới bán, chớ không bán lẻ vì sợ to, tổng vướng, tổng thước sẻ không có échantillons nào cả. Qui khách ai sẻ lòng hỏ tổ thì gửi thư hỏi giá hàng, bản hiệu sẻ có catalogue khai giá các thứ hàng để gửi lên các ngài có xem để mà gửi thư mua.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều cho bản-hiệu đem về tại gửi giấy hiệu khác nữa, làm cho giảm giá tự nhiên cần bản hiệu đi. Vậy ngài nào mua nhiều nên chỉ giảm ở đâu gửi mà cho các hiệu hiệu đừng. Kẻ là nhiều chánh hiệu, còn như nơi giấy gửi về người thì không hề tốt.

Nay mới có nhiều các thứ hàng tân mới sang, như lĩnh, tối lắm mà giá tính rất phải chăng : nhiều là : các thứ nhiều lắm nguyên tại bị các mốt, nên chỉ nhiều từ qui ngài hiểu các mốt và các thứ hàng gần trong « Du-Hoa Tường » các thứ hàng « Du-Hương » tôn là bản hiệu đã các mốt. Xin các qui hiệu các tỉnh sẻ nên qui khách quang cố.

Hãy cảm ơn
2016 TU WO TSEONG

LỆ MUA BÁO

Tin nhân lại để các ngài được hay biết cùng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt qui ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không sẻ tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi mà gửi.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đúng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 56, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thuộc đội nhất đẳng Bắc đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai cập) Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều từ — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1$50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32.
GIÂY nói số 236

3016.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi dời chỗ ở, muốn bản-quán gửi giấy chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cả giấy quấn báo, nhưng lại thế nào thì biên rõ rằng vào đây, và gửi theo hai bảo (0$2 hãng tem cũng được để chi tiền giấy quấn khác

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN NHIÊN

Tối thứ hai :
PHỤ-NHÂN NAN HÓA

Tối thứ ba :
HOÀN KIM NGỌ TỬ

Tối thứ tư :
LONG - MÔN XUẤT HỔ

Những tích này diễn rất vui trò, các qui-khách đến xem mới biết lần này bản-hội diễn được tinh thần để hiến các qui-khách.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 17
đến thứ ba 23 Janvier 1923

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc lớn trong thế giới

CÔ BENGALI
Mary Pickford đóng trò
Hài kịch chia làm 4 hồi

Nghỉ

CÔ BENGALI
Chớp nốt hồi thứ 3, 4

CHARLOT MÊ NGỦ
Hài-kịch rất buồn cười chia làm 2 hồi

TUẦN LỄ SAU SẼ CHỚP :
PHƯƠNG TAY

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý chọ các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-lịch cũng được, và cũng một giá tiền.

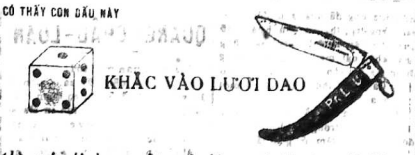
Phụ quán cũng có giây nói trực tiếp với chính quán 106

TRUNG BẮC TẠN VĂN

Dịp tết ta tới nơi này
NÊN ĐẾN
Hiệu MAZOYER & Cie
Số 98, Phố HÀNG TRỐNG, HANOI
(Ngay cửa hội-quán hội Khai-Trí-Tiến-Đức)

Hiệu ấy có bán những thứ :
Kẹo, mứt thượng hạng.
Rượu mùi thượng hạng.
Rượu vang — Rượu sâm-banh
— Nước hoa — Sà-phòng, vân vân.

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

Dầu - gan - cá - thu = Viên

Bán-hiệu mới nhận được dầu-cá-viên đựng từng lọ, vừa rẻ lại vừa tươi, rất là bổ sức cho những người còm yếu. Các ngài có dùng xin hỏi thử :

Capsules huile foie de morue Montès

Do Viện Viễn Đông Bác Cổ Pháp (Ecole Française d'Extrême Orient) thực hiện số hóa. Chủ Khoa Sách Xưa Quán Văn Đường (Tư microfilms của Đại học Cornell)

Rượu mùi thượng hạng.
Rượu vang — Rượu sâm-banh
— Nước hoa — Sà-phòng, vân vân.

GIÁ BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh các-bách này mang lại bản-hiệu mà tính giảm giá 5 phần. 3519

Xây vôi Đồng-giao lợi lắm

XIN LẠI

Mme THAM HAI

14, Phố Hàng-Cá (Đồng-xuân)

mà lấy mẫu vôi về tôi thử thì tự khắc các quí-khách biết rằng vôi Đồng-giao nó gấp đôi mọi thứ vôi khác.

2088

興同梁

Các quí khách khi qua chơi Hanoi xem hội chợ hay sắm đồ tết, thì xin các ngài qua bỏ lại chơi qua bản-hiệu, « LƯƠNG-THÔNG-HING », *41 Phố Hàng Bào*, sẽ có đủ các thứ đồ vàng bạc, làm theo các kiểu thực đẹp. Bản-hiệu lại có bán cả các thứ ngọc của Tàu, ngọc đa quang cùng ngọc trai nữa. Các thứ này bản-hiệu vừa mới buôn ở bên Hong-kông sang chuyến tầu vừa rồi.

Giá bán cực rẻ!
Hàng làm cực tốt!
Công việc cực nhanh!

Kính cáo
LƯƠNG-THÔNG-HING
41, Rue de la Soie,
Hanoi

618

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Đã năm mươi năm nay nhiều người cũng đã biết nước cốt cây sắt-lô một thứ bổ lắm cho bộ. nên họ bắt chiếc mà uong những danh sắt cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước lâu thì thì nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng ở đồng như nguyên chất của thứ ấy một được Chính một ông đại danh y là quan Bác sỹ Rabuteau ở Balé, ngài đã tìm ra cái lối cứu sắt mà chế ấy với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thực là công hiệu lạ lùng.

Cứ dùng vài lọ, để đi thêm thịt sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống để tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hãng bào chế to đều có bán cả.

2066

PACHOD Frères & Cie LYON

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

立効拔蟲牙痛

CAO RĂNG

萬春牙膏

Thuốc Cao này thơm the trong sạch khỏi giáo, giảm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung ay ngâm thì vững lại, bán tại hiệu Van-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liệu mỗi phiến giá. . . 0 $ 20
Đơn liệu mỗi phiến giá. . . 0 10

Cần hàng tạp hóa và các hàng bán chế sẵn tỉnh hiểu đi nhiều nơi mua buôn đã bán ít, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ấn định có bán hộ như sau này: tại Mọc-bình-Tư số 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ số 63, phố hàng Bông, nhà in *Đông-minh-ấn-quán* số 23, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bè hiệu *Bành-Nhân-Đường* số 81, phố Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 24 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ nhiều Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trọng* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 115, hiệu *Hạnh-Hóa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Xúc Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Sinh* số 100, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Tch* số 38, phố hàng Song và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 107, phố khách, Nam-định, hiệu *Bảo-Phong* số 166, phố Đông-thị, Bắc-ninh, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn-An* phố Yên thái tỉnh Yên-bay, hiệu *Đức-Lương* phố Việt-lợi tỉnh Việt-trì hiệu *Hưng-Lương* nhận đứng bán buôn nếu thuốc bị hỏng hỏi xin về nhà đại, phố Phúc-kiến Hanoi cần nơi kể trên có nhu bị sẽ thu thuốc chấp sau ngoài và các thứ cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Bán hiệu hiệu nay sẽ bắt bán ở cửa thuốc ở Bắt-chợ gian số 29, giấy E. Xin các quí-khách nhân tâm quang-cố, bản-hiệu xin cảm ơn.

2038 *Tạp-xuân-Đường, cẩn khải.*

Giá bán 6 $ 10

Chơi chán giá lại được 5 $ 40

cả cước.

BẰNG VÀNG DIỆP THỰC TỐT

Thực các quí khách, trông chừng giá vàng một ngày một cao nên chúng tôi chỉ thử nhân này giá bán cực rẻ chơi chán giá lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi cái nặng 1 đồng cân 6 p.10 *cả cước*.
Muốn thích tên, thêm 0 p.20
Muốn kéo nặng thêm thời cứ mỗi 8 phân thêm 2 p.60.
Các ngài chiếu-cố xin gửi tiền cho chước: trong 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay. Không gửi contre remboursement.

2024

TONG-YUNE-TAI
49, Phố Hàng Ngang. — HANOI

GRANDS MAGASINS REUNIS

Bán chiêu hàng

ĐỒNG HỒ ĐEO TAY,
giây chun mạ vàng, vành sứ đủ các sắc.
Giá. . . . 15 $ 00

ĐỒNG HỒ HẠNG
toàn bằng bạc
Giá. . . . 25 $ 00

2074

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiễu thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mua, có nhiều mọi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SORTIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

NÊN MUA
Xe bán hạ giá

HỎI TẠI: PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, cạnh trường Y-viện, Hanoi

GIÂY NÓI SỐ 73

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi có lời kính trình các quí-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân chân, hồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thực rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông đang quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, hát, tử bình hồng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàn vừa rồi, bản-hiệu lại mới thành thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng bể. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Giáo ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Giám-đốc, n° 28 Rue des Paniers, Hanoi

ĐỌC CHO KỸ CÀNG — MẠNH YẾU Ở ĐÓ

MẤY LỜI DẶN RẤT CÓ ÍCH

Phàm hễ lao-tâm lao lực, sáng ngày ra vừa ngủ dậy đã thấy mệt rồi, ăn không thấy ngon, chân tay như chân tay người. Nếu vậy thì nên uống ngay Phút rượu bổ của Khuất-Thân thị

VIN RÉGÉNÉRATEUR
DU Dr. J. K. WATSON
lập tức người thấy khỏe lại.
Mỗi chai litre 2 $ 50

Con-nít không thấy lớn, yếu-đuối lẻo khẻo, chân tình như mướn, lại hay nổi nhọt, bắp chân thấy xi-xi và lỗ nổi người da xanh, mình con một ghẻ ăn tết là trong mùa có chất độc, mày thứ-thỉnh không hòn hở, nên uống nên uống ngay thứ thuốc giải-độc thì nên mua ngay cho nó uống thứ thuốc.

SIROP IODOTANNIQUE
PHOSPHATÉ SPÉCIAL
Thứ thuốc này chế một cách đặc biệt kỹ càng tại bản dược-phòng. Dùng một chai litre no tốt bằng năm chai lit dầu gan cá (huile de foie de morue).
Mỗi chai litre 2 $ 00

Lỉ người thấy người ngáo ngộ nói mau lẻ, hoặc chân tình như mướn, lại hay nổi nhọt, bắp chân thấy xi-xi và lỗ nổi người da xanh, mình con một ghẻ ăn tết là trong mùa có chất độc, mày thứ-thỉnh không hòn hở, nên uống ngay thứ thuốc giải-độc

DEPURATIF SENSAL
Thuốc này trị được tiết các chứng hắc-lào, lở, ghẻ, đi đường-tiết, khử mạch máu (nổi gân xanh).
Giang-mai mới phải hoặc phải để đã lâu rồi, dùng thuốc này cũng tốt lắm.
Mỗi chai nửa litre 1 $ 50

Nên đến hàng thuốc ông CHASSAGNE là quan bào-chế sang nhất, ở số 59, Phố Paul Bert, ngay cửa hiệu Cô-đa, ai yêu đau đến đó sẽ có đủ thuốc dùng.

N° 51

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ MỤC dịch thuật

Nói xong, hai tay cứ ôm chặt lấy mà nức-nở khóc hoài. Cái tình-cảnh ấy, khiến người trông thấy, dẫu gan sắt đá, cũng phải xót thương. Vợ vương-phi đứng ngẫn người ra, không nỡ buông lời si-mắng.

Hùng-hiệu liền nổi giận mà mắng rằng :

— Ta là *Hùng-hiệu* này, không ngờ lại sinh phải đứa con bất-hiếu. Chẳng tra liền một mũi gươm, cho khỏi bị nay đứa quyền-gian kia vậy.

Nói xong, sức-khắc rút thanh bảo kiếm. Phò-mã *Triệu-cầu* và *Phi-loan* quận chúa ran sợ, cùng nhau quỳ xuống mà can rằng :

— Cô-phụ ơi ! biểu-đệ con hãy còn trẻ dại, xin cô-phụ hãy dung-thứ cho một phiên.

Vệ vương-phi cũng nó. :

— Thôi, liền nay là tiểu đầu, hãy tha-thứ cho nó. Ta đã sửa-soạn đồ tư-trang, con nên mau mau khởi-hành.

Hùng-hiệu buông thanh kiếm xuống, vẫn còn hầm-hầm tức-giận mà quay trở ra. Phò-mã *Triệu-cầu* cũng xin cáo-từ. *Hùng-khởi thần* lại quyến-luyến không nỡ dứt tình, nắm lấy áo *Vệ vương-phi* mà khóc rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Nếu thân-mẫu nhất-định bắt con đi thì cũng nhẫn-lâm lắm thay. Trong 16 năm trời, con chưa hề một ngày nào rời bỏ dưới gối cha mẹ, ai ngờ ngày nay bỗng nam bắc hai phương, lìm lạnh ngọt bùi, nào biết trông-cậy vào ai cho được. Anh *Hùng-khởi-phương* con chưa biết bao giờ về nước, mà chị dâu con hiện đang hoài thai. Giả-sử muôn một thế nào thì dưới gối hai than, ai là người sớm khuya hầu-hạ.

Hùng-khởi-thần kể đến nỗi thương tâm, lại ôm chặt lấy *Vệ vương-phi* mà khóc ra lệ, khiến *Vệ vương-phi* cũng không biết nói thế nào cho được. Bấy giờ *Lương (cầm-hà)* phu-nhân ở ngoài bước vào, thấy vậy xót tình, khóc mà bảo *Hùng-khởi-thần* rằng :

— Nhị-thúc ơi ! Nọi-thúc chớ như thế, nên vâng lời cha mẹ mới phải. Hai thúc ta biết trước có sự-tu-hoạn, ngắt vì không nghĩ được kế gì để bảo-toàn thân gia. Trưởng-huynh cũng vì mắc mưu gian nịnh phải đi sứ *Cao li*, thân-phụ ta vẫn nghiêm rằng cẩm tức mà không thể làm thế nào được. Ngày nay bảo nhị-thúc lánh đi phương xa là cốt muốn giữ lấy dòng dõi họ *Hàng* đó ! Nhị-thúc nên thể lòng cha mẹ, sao lại khóc-lóc như chuyện đàn-bà. Nhị-thúc ơi ! lời và có-nương đã quyết định một lòng, sống chết không rời hai thân, còn nhị-thúc thì nên bắt chước như Trung-hiếu-vương thuở xưa mà trốn đi là hơn, chứ cùng chết cũng vô ích vậy.

Vệ vương-phi nghe nói, gạt nước mắt mà khen rằng :

— Con dâu ta nói chí phải ! *Hùng-khởi-thần* con ơi ! con nên nghe lời chị dâu con nói. Chị dâu con thật là người đại-lý, con là nam tử mà kiến-thức lại không được bằng, bà chẳng bỏ-thọa lắm ru ! Sao con còn không đứng dậy !

Hùng-khởi-thần đứng dậy, vái tạ *Lương* phu-nhân mà rằng :

— Hiền-tẩu ơi ! mấy lời vàng ngọc của hiền-tẩu nói, em xin tạc dạ ghi lòng. Hai thân nàm nay cũng chưa lấy gì làm già, chỉ vì lo-nghĩ việc nước, thành ra đầu bạc, hiền-tẩu ở nhà, thay em mà sớm-khuya hầu-hạ, cho trọn đạo làm con. Hễ trưởng-huynh em có tin về thì nên phi báo cho em biết, em đi chuyến nầy, thật là muôn dặm xa-xôi vậy.

Phi-loan quận-chúa nói ra không hết, chỉ gạt nước mắt khóc thầm. *Vệ vương-phi* sai người đem bức tranh « *Bách-mỹ* » giao cho *Hùng-khởi-thần* mà bảo rằng :

— Đây là bức tranh của cô-mẫu ấy cho, con nên giữ lấy ở cạnh mình, chớ để thất-lạc. Còn một hạt minh châu nầy, khi trước thân-phụ con ra trận lấy được, đem dâng thiên-tử, thiên-tử lại ban cho thân-phụ con. Về sau thân-phụ con dùng làm đồ sinh-lễ để cưới ta đó, ngày nay ta bỏ vào trong tái nhỏ, để con đeo ở cạnh mình

Hùng-khởi thần vừa khóc vừa vâng lời dặn bảo. Lại nói chuyện phò-mã *Triệu-cầu* về phú, tỉ biệt cùng em là *Triệu-tân*. *Triệu-cầu* nói :

Hôm nay anh đã được thánh-thương phê-chuẩn, sáng mai sẽ khởi hành. Nhưng anh xem thân-sắc Thái-hậu độ nầy suy-kém, không được lạnh-lợi như xưa, các thái-y-quan bốc thuốc, đến chẳng thấy công-hiệu. Hôm trước anh đã tân rõ với thượng-hoàng là em có am-hiểu y-lý, vậy em nên vào cung trông nom việc thuốc-thang. Lại còn một việc : em vốn tính ôn-hòa, hoặc thừa cơ mà tâu bày cái bệnh-tình của chánh-cung hoàng-hậu thực giả thế nào. Em xem hễ có long thai thì nên dùng cách mà bảo-toàn cho được vô-sự. Việc ấy chẳng phòng bào-đập triều-đình mà lại có thể bảo-toàn được cho cha mẹ. *Gia-tường* công-chúa vốn là người hiền-đức, có thể tin cậy được, gặp việc gì khó khăn, cũng nên bảo cho công chúa hi'u.

Triệu-tân nghe nói, gạt nước mắt mà rằng :

— Thân-huynh ơi ! em cũng lo cho nhà *Hoàng-phủ* ta lắm, không biết có bảo-toàn được thấy-chung hay không ?

Phò-mã *Triệu-cầu* thở dài mà than rằng :

— Thôi thôi, muôn sự chẳng qua tại trời cả, sức người không thể làm gì nổi !

Hai anh em đàm-luận chán nhau trong hồi lâu, rồi phò-mã *Triệu cầu* trở vào trong phòng, *Gia-tường* công-chúa đứng dậy đón, rồi cùng nhau ngồi nói chuyện. Tình trước bàn sau, than dài thở ngắn, hai vợ chồng đều rỏ nước mắt khóc.

Gia tường công chúa truyền cho nữ-tỳ lui ra, rồi sẽ bảo phò-mã *Triệu-cầu* rằng :

— Hôm trước nội-giám *Quyền-xương* thuật chuyện cho tôi nghe, rằng : *Phi-giao* hoàng-hậu tâu thánh-thượng nói ba vị thân-vương ở nam-nội được thượng-hoàng và thái-hậu tin yêu, làm nhiều điều trái phép, vậy thánh-thượng nên nghĩ cách mà chia phong mỗi người đi một chỗ, cho được yên việc trong cung. Bà *Ôn phi* và *Mai-phi* cũng xin cho đi theo con, để khỏi đem những lời xàm-bàng mà tâu với thái-hậu. Thánh-thượng nghe lời tâu, dẫn ngầu-ngữ chưa phân bảo thế nào, nhưng tôi chắc rằng ba vị thân vương tất không được ở nam-nội nữa.

Phò-mã *Triệu-cầu* nghe nói, vương mà bảo rằng :

— Nếu vậy hay ! tôi đây sẽ có kế, nhưng bây giờ nói ra không tiện mà thôi. Công-chúa ơi ! công-chúa nên để-phòng cẩn-mật, chớ lộ hình-tích cho ai biết, trước là khiến thượng-hoàng và thái-hậu được yên lòng, sau là bộ-vệ cho *Hùng-hiệu* ở trong cung được an-toàn về sự. Còn ngoài ra đất lời ước nghiêng, đã có *Triệu-cầu* nầy. Ngày nay xin đầu một điều thiết-yếu là nên tân cho em tôi là *Triệu-tân* vào làm y-quan, để trông nom việc thuốc thang cho thái-hậu và *Hùng-hậu* thì họa may cái long-thai của *Hùng-hậu* mới khỏi bị hại vậy...

(Còn nữa).

Gérant : Nguyễn-văn-Tuyên — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-KIM-ANH

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1764 — MỖI SỐ : 0 $ 01 — NGÀY THỨ BA 23 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn